

16.1.2026

Hyvinvointialueosasto

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen vuoden 2026 lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen valmisteluryhmä

Tausta ja valmisteluryhmän asettaminen

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 15 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:ssä tarkoitetun investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi.

Valtioneuvosto on tehnyt 8.5.2025 päätöksen hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän lainanottovaltuuksista vuodelle 2026. Päätöksen mukaan Kanta-Hämeen hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta vuodelle 2026.

Hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvosto muuttaa hyvinvointialueen lainanottovaltuutta, jos investointi on välttämätön hyvinvointialueen järjestämistä varten kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytettyjen palvelujen turvaamiseksi eikä investointitarvetta voida kattaa muulla tavoin. Lainanottovaltuuden muuttamisesta voidaan päättää hyvinvointialueen hakemuksesta tai valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön tai sisäministeriön aloitteesta.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue on 2.10.2025 jättänyt valtiovarainministeriölle hakemuksen lainanottovaltuuden muuttamisesta.

Hyvinvointialueesta annetun lain mukaan valtiovarainministeriö asettaa lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen valmistelua varten valmisteluryhmän, johon valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö sekä asianomainen hyvinvointialue nimeävät edustajansa. Valmisteluryhmän tehtävänä on arvioida lainanottovaltuuden muuttamisen edellytyksiä, tarvittavan lainanottovaltuuden suuruutta sekä hyvinvointialueelle asetettavia ehtoja. Arviointi perustuu hyvinvointialueen taloutta ja toimintaa koskevan tiedon perusteella tehtyyn kokonaisarvioon.

Valtiovarainministeriö asetti 13.11.2025 Kanta-Hämeen hyvinvointialueen lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen valmisteluryhmän.

Valmisteluryhmän puheenjohtajana toimi lainsäädäntöneuvos Merja Salmi valtiovarainministeriöstä ja jäseninä olivat neuvotteleva virkamies Antti Kuopila sosiaali- ja terveysministeriöstä, erityisasiantuntija Laura Honkonen sisäministeriöstä sekä rahoitus- ja investointijohtaja Petrus Kukkonen Kanta-Hämeen hyvinvointialueelta. Pysyvänä asiantuntijana valmisteluryhmässä oli neuvotteleva virkamies Teija Mikkola valtiovarainministeriöstä.

Valmisteluryhmässä kuultavina olivat neuvotteleva virkamies Petri Tuominen valtiovarainministeriöstä, erityisasiantuntija Jussi Lind ja neuvotteleva virkamies Markku Heinäsenaho sosiaali- ja terveysministeriöstä sekä ja rahoituspäällikkö Anna-Liisa Gullstén ja kehitys- ja ICT-johtaja Toni Suihko Kanta-Hämeen hyvinvointialueelta.

Valmisteluryhmän toimikausi oli 17.11.2025–30.1.2026. Toimikauden aikana valmisteluryhmä kokoontui kahdeksan kertaa ja päätti työskentelynsä 16.1.2026.

Lainanottovaltuuden muuttamisen perustelut

Kanta-Hämeen hyvinvointialue on hakenut lainanottovaltuuden muuttamista kiinteistökauppojen sekä palveluverkkomuutosten toimeenpanoon liittyvien välttämättömien rakennusten ylläpito- ja korjausinvestointien sekä laitteiden ja kalusteiden elinkaari-investointien toteuttamiseksi. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hakeman muutetun lainanottovaltuuden kokonaismäärä on 57,31 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Kiinteistökaupat

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen toimipisteet ovat alueen toiminnan käynnistymisen alussa olleet pääosin vuokrakohteita, joiden vuokrat ovat määrättyneet vuokra-asetuksen perusteella ja markkinavuokraperusteisesti. Vuokrakustannusten nousun hillitsemiseksi hyvinvointialue on tilikaudella 2025 täsmentänyt toimitiloja koskevia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita. Hyvinvointialue on arvioinut, että sen on perusteltua omistaa palveluverkon kannalta keskeiset kiinteistöt, koska omistaminen mahdollistaa toimitilojen kehittämisen ja ylläpitämisen hyvinvointialueen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden näkökulmasta (mm. tilojen muokkaamisen palvelujen tuottamisen tapojen ja teknologian kehittymisen vuoksi). Hyvinvointialue on lisäksi arvioinut, että kiinteistöjärjestelyt parantavat sen taloudellista asemaa, mikä puolestaan edesauttaa alueen talouden tasapainottamista ja alijäämien kattamista.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue on esittänyt tilikaudelle 2026 palveluverkkonsa kannalta keskeisten kohteiden hankkimista hyvinvointialueen omaan taseeseen Forssan, Hausjärven, Hämeenlinnan, Jokioisten ja Riihimäen kunnista. Kiinteistökauppojen kokonaisarvo on yhteensä 13,82 miljoonaa euroa, josta

sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjen osuus on 13,018 miljoonaa euroa ja pelastustoimen kiinteistöjen osuus 0,799 miljoonaa euroa.

Kiinteistökauppojen arvon määrykset ja sopimukset on tehty yhtenevin periaattein kaikkien kuntien kanssa. Kiinteistökauppojen jälkeen palveluverkon kannalta keskeiset kiinteistöt ovat hyvinvointialueen omistuksessa. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen aluehallitus on 8.12.2025 ja aluevaltuusto 16.12.2025 päättänyt ehdollisesti kiinteistökaupoista.

Kiinteistökaupat ovat Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle taloudellisesti perustellut ja niiden vaikutuksesta hyvinvointialueen toimintamenot laskevat pysyvästi rakennusten elinkaaren aikana noin 1,8 miljoonaa euroa/vuosi ja tulosvaikutus on noin 1 miljoonaa euroa/vuosi. Lisäksi hyvinvointialue on arvioinut, että rahoitusta voidaan kohdentaa alueen väestön kannalta keskeisten lakisääteisten palveluiden tuottamiseen. Valmisteluryhmän näkemyksen mukaan kiinteistökauppoja voidaan pitää välttämättöminä niistä aiheutuvien säästövaikutusten vuoksi.

Kiinteistökauppojen kohteet ovat seuraavat:

- Forssa, Ikäihmisten asumisyksikkö: Heikanrinne, 113 ympärivuorokautisen hoivan paikkaa;
- Forssan pääterveysasema: Muodostaa Forssan sairaalan kanssa Forssan palvelukeskuksen (palveluverkkopäätös);
- Forssan paloasema, pelastustoimen keskeinen yksikkö Forssan seudulla;
- Hausjärvi: Lehtimajat, toimipisteessä on kolme palveluyksikköä. Vammaisten (21 paikkaa) ja ikäihmisten (42 paikkaa) asumisyksiköt ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelupiste;
- Hämeenlinna, Jukolan ja Ojoisten terveysasemat. Jukolan terveysasema muutetaan 20–22 paikkaiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköksi (palveluverkkopäätös) ja Ojoisten terveysasema muutetaan lastensuojeluyksiköksi;
- Jokioinen, ikäihmisten asumisyksikkö: Intalan kartano, 74 ympärivuorokautisen hoivan paikkaa; sekä
- Riihimäki, Lastensuojeluyksikkö, perhekeskus Mäkikuja, kaksi osastoa ja vastaanottoyksikkö.

Rakennusinvestoinnit

Kanta-Hämeen hyvinvointialue on tehnyt keskeiset palveluverkkopäätökset vuonna 2024. Palveluverkkomuutosten toimeenpano jaksoituu tilikausille 2024–2027 ja merkittävimmät muutokset toteutetaan vuonna 2026. Muutosten myötä hyvinvointialue irtisanoo vuokrasopimuksia tai pienentää vuokra-alaa yhteensä yli 40 kohteessa. Investointisuunnitelmassa on esitetty varaukset

palveluverkkomuutosten osalta, joita on osittain käsitelty jo vuonna 2024 lainanottovaltuuden muutoskäsitelyssä. Keskeiset palveluverkkoon liittyvät investointikohteet ovat:

- Viipurintien pääterveysaseman muutostyöt 2 500 000 euroa
- A-, C-, E5-rakennusten tekninen irrottaminen 2 100 000 euroa
- Riihimäen palvelukeskuksen suunnittelutyö 1 500 000 euroa

Omaan taseeseen toteutettavien rakennusinvestointien määrä on vuonna 2026 32,8 miljoonaa euroa, josta Assi-hankkeen osuus on 17,1 miljoonaa euroa. Muiden rakennusinvestointien osuus on 15,7 miljoonaa euroa vuonna 2026. Rakennuksiin liittyville investoinneille on myönnetty lainanottovaltuuksia edellisinä vuosina. Uutta lainanottovaltuutta haetaan 11,36 miljoonaa euroa. Investoinnit liittyvät pääosin palveluverkkomuutosten toimeenpanoon, rakennusten ylläpito- ja korjausinvestointeihin.

Riihimäen palvelukeskuksen valmistelu käynnistyy tilikaudella 2026. Hyvinvointialue on tehnyt vuonna 2023 hankesuunnitelman, joka on päivitettävä. Palvelurakenteet ja -verkko ovat voimakkaasti muuttuneet hyvinvointialueen ensimmäisten toimintavuosien aikana. Hyvinvointialue päivittää suunnitelman ja investointiesitykset käsitellään 2027 tai 2028 talousarviovalmistelun yhteydessä. Tilikaudelle 2026 on tehty varaus suunnittelun osalta ja lainanottovaltuutta haetaan suunnitteluun yhteensä 1,5 miljoonaa euroa.

Pelastustoimen osalta on käynnistymässä korvausinvestointihanke, jossa suunnitellaan korvattavat toimitilat Hausjärven kunnan Oitin ja Hikiän paloasemille. Investointipäätös käsitellään vuoden 2027 investointisuunnitelman yhteydessä.

Laite- ja kalustoinvestoinnit

Vuoden 2026 lainanottovaltuuteen esitetään välttämättömiin laite- ja kalustoinvestointeihin yhteensä 22,4 miljoonaa euroa, josta 12,8 miljoonaa euroa kohdistuu sosiaali- ja terveystoimen ja 1,2 miljoonaa euroa pelastustoimen laite- ja kalustoinvestointeihin.

Sosiaali- ja terveystoimen laite- ja kalustoinvestoinnit perustuvat välttämättömyysarviointiin ja sisältävät niin sanottuun Assi-sairaalahankkeeseen liittyviä laitehankintoja sekä muilta osin erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja apuvälinekeskuksen sairaalalaite- ja kalustohankintoja. Laite- ja kalustohankinnat ovat pääosin olemassa olevan laitekannan uusintaa tai päivittämistä.

Pelastustoimen kalusto- ja laitehankinnat muodostuvat pääosin investointisuunnitelman mukaisista kaluston elinkaarihankinnoista ja kohdistuvat pääasiassa sammutusauton ja säiliösammutusauton uusintaan.

ICT-investoinnit

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen keskeiset ja pitkävaikutteiset välttämättömät ICT-investoinnit liittyvät Assi-sairaalahankeeseen, asiakas- ja potilastietojärjestelmän kehittämiseen, perustietotekniikkapalveluiden tuottajan kilpailuttamiseen ja vaihtamiseen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon integroidun ja ennakoivan palvelutuotannon mahdollistamiseen. Välttämättömiä investointeja kohdistuu myös kansalaisten sähköisten asiointipalveluiden kehittämiseen ja lainsäädännön edellyttämien vaatimusten täyttämiseen.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen ICT-investointien kokonaisarvo tilikaudelle 2026 on 15,8 miljoonaa euroa. Tästä kohdentuu vuonna 2026 Assi-hankeeseen 4,5 miljoonaa euroa. Muihin ICT-investointeihin on varattu tilikaudelle 2026 yhteensä 11,3 miljoonaa euroa. Muista ICT-investoinneista sosiaali- ja terveystoimen osuus on 11,1 miljoonaa euroa ja pelastustoimen osuus 0,2 miljoonaa euroa.

Tilikaudella 2026 käynnistyy ICT-investointeja, jotka jatkuvat seuraavina tilikausina, yhteensä 3,31 miljoonaa euroa. Hyvinvointialue on hakenut muutettua lainanottovaltuutta ICT-investointeihin (11,3 + 3,31 milj. euroa), yhteensä 14,61 milj. euroa.

Keskeisimpiä vuodelle 2026 tunnistettuja välttämättömiä ICT-investointeja (arvo 0,5–0,8 milj. euroa/investointi) ovat:

- Assi-sairaalan rakentamiseen liittyvät ICT-investoinnit;
- potilastietojärjestelmän (Lifecare) kumppanuussopimuksen mukainen vuosijulkaisun hankinta ja käyttöönotto;
- kansallisen sähköisen asioinnin digialustan ja sen palvelujen kehittäminen;
- sähköinen asiointi – Omahäme;
- digitaalinen ajanvaraus;
- perustietotekniikan palveluntuottajan hankinta ja muutosprojekti;
- asiakkuudenhallinnan ja toiminnanohjausjärjestelmän kehittäminen;
- käyttövaltuushallintajärjestelmän elinkaaren mukainen hankinta ja käyttöönotto;
- tiedolla johtamisen kehittäminen (ml. asiakassegmentointi, joka tukee palveluohjauksessa ja palvelutarpeiden ennakoimisessa);
- sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän hankinta ja käyttöönotto;
- vanhojen käytöstä poisjääneiden kuntien asiakas- ja potilastietojen lainsäädännön mukainen arkistointi;
- työvuorosuunnittelutietojärjestelmän käyttöönotto.

Muut aineettomat hyödykkeet

Vuoden 2026 lainanottovaltuuteen esitetään 2 miljoonaa euroa hyvinvointialueen sidosyksiköiden omistusjärjestelyihin. Näin hyvinvointialue varautuu markkinoilla tapahtuviin yhtiöiden järjestelyihin ja mahdolliseen julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) muutoksiin.

Investointeja vastaavat sopimukset

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen vuoden 2026 investointisuunnitelman mukaisten välttämättömien investointeja vastaavien sopimusten yhteismäärä on yhteensä 4,96 miljoonaa euroa. Vuokratiloihin kohdistuvien investointien kokonaisarvo vuonna 2026 on 1,43 miljoonaa euroa.

Laitte- ja kalustoinvestointeja vastaavien sopimusten kokonaisarvo vuonna 2026 on 3,53 miljoonaa euroa. Näistä suurimmat hankintakokonaisuudet liittyvät leasing-rahoituksella hankittaviin ikäihmisten asumisen palvelujen hoitajakutsujärjestelmiin ja tulevaisuuden teknologiaan perustuviin apuvälineisiin, yhteensä noin 1,2 miljoonaa euroa. Ensihoidon ambulansseihin on varattu vuodelle 2026 yhteensä 0,6 miljoonaa euroa ja leasing-autojen vuokriin yhteensä 1,7 miljoonaa euroa (pääosin vanhojen sopimusten uusimista).

Yhteenveto

Valmisteluryhmä toteaa, että toimitettujen tietojen perusteella edellä esitetyt investoinnit ovat perusteltuja ja hyvinvointialueesta annetussa laissa tarkoitetulla tavalla välttämättömiä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytetyjen palvelujen turvaamiseksi. Välttämättömien investointien ennakoitu rahallinen arvo perustuu hyvinvointialueen esittämään arvioon.

Valmisteluryhmällä ei ole edellytyksiä arvioida kaikkien yksittäisten investointien, laite- ja kalustohankintojen tai niitä vastaavien sopimusten välttämättömyyttä, minkä vuoksi lainanottovaltuuden muuttamiselle esitetään välttämättömyyden arviointiin ja investointien toteuttamisajankohtaan liittyvää ehtoa. Valmisteluryhmä katsoo, että hyvinvointialueen tulee arvioida ennen näiden investointien toteuttamista niiden välttämättömyyttä ja ajoitusta.

Yhteenveto Kanta-Hämeen hyvinvointialueen investoinneista ja investointeja vastaavista sopimuksista on esitetty seuraavassa taulukossa:

	Investoinnin arvo 1 000 euroa	
	Pysyvät vastaavat	Investointeja vastaavat sopimukset
Rakennukset		
Sosiaali- ja terveystoimi	11 355	1 430
Sosiaali- ja terveystoimi: kiinteistökaupat	13 018	
Pelastustoimi	220	0
Pelastustoimi: kiinteistökaupat	799	
Laite- ja kalustohankinnat		
Sosiaali- ja terveystoimi	8 288	3 530
Pelastustoimi	1 220	0
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet		
Sosiaali- ja terveystoimi	14 610	0
Pelastustoimi	250	0
Muut aineelliset hyödykkeet / sijoitukset (tytäryhtiöosakkeet)		
Sosiaali- ja terveystoimi	2 000	0
Pelastustoimi	0	0
Konserniyhtiöt	585	
Yhteensä	52 345	4 960
Investoinnit ja investointeja vastaavat sopimukset yhteensä	57 305	

Tarvittavan lainanottovaltuuden suuruus

Valmisteluryhmä esittää, että Kanta-Hämeen hyvinvointialueen lainanottovaltuus vuodelle 2026 olisi 57 305 000 euroa.

Vaikka hyvinvointialueen toteuttamat kiinteistöjärjestelyt ja investoinnit parantavat alueen taloudellista asemaa ja hyvinvointialue ei tarvitse pitkäaikaista lainaa kiinteistökauppojen ja investointien toteuttamiseksi, johtavat vuokravastuiden muutokset laskennallisen lainanottovaltuuden muutostarpeeseen. Tämän vuoksi valmisteluryhmä esittää lainanottovaltuuden muuttamiselle ehtoja.

Hyvinvointialueelle asetettavat ehdot

Valmisteluryhmä esittää, että lainanottovaltuuden muuttamiselle asetetaan seuraavat ehdot:

- Lainanottovaltuutta on mahdollista käyttää ainoastaan valmisteluryhmän käsittelemiin investointeihin ja investointeja vastaaviin sopimuksiin, jotka ovat hyvinvointialueesta annetussa laissa tarkoitetulla tavalla välttämättömiä Kanta-Hämeen hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytettyjen palvelujen turvaamiseksi. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen tulee varmistaa ennen ao. investointien ja investointeja vastaavien sopimusten toteuttamista niiden laissa edellytetty välttämättömyys sekä se, että investointitarvetta ei voida kattaa muulla tavoin kuten pitkäaikaisen lainan sijaan rahavaroilla, avustuksilla, hankerahoituksella tai muulla rahoituksella.
- Hyvinvointialue laatii ja toimittaa valtiovarainministeriölle hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisen toimielimen hyväksymän suunnitelman tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteistä, jotka varmistavat hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn pitkälläkin aikavälillä ja turvaavat lakisääteiset palvelut. Suunnitelman tulee sisältää vuosittaiset rahamääräiset lainanhoitokykyä kuvaavat tavoitteet, joiden toteutumista on mahdollista seurata.
- Suunnitelma tulee toimittaa valtiovarainministeriölle 20.2.2026 mennessä. Valtiovarainministeriö voi hylätä suunnitelman tai edellyttää sen täydentämistä, jos on todennäköistä, että se ei ole riittävä lainanhoitokyvyn varmistamiseksi. Ilmoitus suunnitelman hylkäämisestä tai tarpeesta täydentää suunnitelmaa tulee antaa hyvinvointialueelle 6.3.2026 mennessä. Hyvinvointialue voi täydentää suunnitelmaa valtiovarainministeriön käsittelyn perusteella 10.4.2026 mennessä. Valtiovarainministeriö voi pyytää hyvinvointialuetta raportoimaan suunnitelman toteutumisesta puolivuositain.

Muita näkökulmia

Hyvinvointialueen lainanottovaltuuden ehtona päivittämän talouden tasapainottamissuunnitelman tulee sisältää tuloslaskelma, tiedot investoinneista ja rahoituslaskelma ainakin vuosilta 2026–2029 laskentaperusteineen (oletus vuotuisesta palvelutarpeen kasvusta, oletus yleisestä hintojen noususta). Suunnitelmasta tulee käydä ilmi alueen tavoittelema vuotuinen sopeutuksen määrä.

Hyvinvointialueen tulee toimittaa päivitetty investointisuunnitelma sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:n mukaisesti hyväksyttäväksi.

Hyvinvointialueesta annetun lain 123 §:n mukaan valtiovarainministeriö voi käynnistää hyvinvointialueen arviointimenettelyn, jos hyvinvointialueen lainanottovaltuutta muutetaan.

Hyvinvointialueesta annetun lain 115 §:n mukaan hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Helsingissä 16.1.2026

Merja Salmi

Antti Kuopila

Laura Honkonen

Petrus Kukkonen